

**BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN - ĐẠI HỌC Y DƯỢC**

NGUYỄN XUÂN NGUYỄN

**THỰC TRẠNG MỘT SỐ BỆNH
VÀ YẾU TỐ LIÊN QUAN Ở NGƯỜI CHĂN NUÔI LỢN
QUY MÔ NHỎ TẠI XÃ KHA SƠN - PHÚ BÌNH - THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SỸ Y HỌC

THÁI NGUYÊN, 2008

**BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN - ĐẠI HỌC Y DƯỢC**

NGUYỄN XUÂN NGUYỄN

**THỰC TRẠNG MỘT SỐ BỆNH
VÀ YẾU TỐ LIÊN QUAN Ở NGƯỜI CHĂN NUÔI LỢN
QUY MÔ NHỎ TẠI XÃ KHA SƠN - PHÚ BÌNH - THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành Y học dự phòng
Mã số: 60 72 73**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. NGUYỄN QUÝ THÁI

THÁI NGUYÊN, 2008

Lời cảm ơn

Em xin chân thành cảm ơn!

Ban Giám hiệu, khoa Sau đại học Tr- ờng đại học Y - D- ọc - Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ và tạo mọi điều kiện cho em.

Các giáo s- , các nhà khoa học các thầy giáo, cô giáo đã giảng dạy tận tình và h- ớng dẫn em trong thời gian em tham gia học tập tại tr- ờng.

Xin bày tỏ lòng cảm ơn tới Tiến sỹ Nguyễn Quý Thái - Ng- ời thầy h- ớng dẫn khoa học trong quá trình em hoàn thành bản luận văn này.

Lãnh đạo Sở Y tế Bắc Giang - Huyện uỷ - Uỷ ban nhân dân huyện Yên Thế đã tạo điều kiện để em tham gia khoá học này.

Xin đ- ọc cảm ơn Ban giám đốc, cán bộ viên chức Trung tâm Y tế Dự phòng huyện Yên Thế nơi tôi công tác.

Cám ơn Đảng uỷ, Uỷ Ban nhân dân, Trạm Y tế xã Kha Sơn - Phú Bình - Thái Nguyên đã nhiệt tình hợp tác trong quá trình tôi làm việc tại địa ph- ơng.

Xin gửi lời cảm ơn tới anh em, bạn bè đồng nghiệp trong và ngoài ngành y tế

Cuối cùng xin chân thành cảm ơn gia đình, những ng- ời thân luôn động viên tôi trong quá trình học tập vừa qua.

Xin cảm ơn!

TÁC GIẢ:

Nguyễn Xuân Nguyễn

NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT

ATVSLĐ	An toàn vệ sinh lao động
BHLĐ	Bảo hộ lao động
BVTV	Bảo vệ thực vật
CS	Cộng sự
CSSKBĐ	Chăm sóc sức khỏe ban đầu
HCBVTV	Hóa chất bảo vệ thực vật
NĐT	Nội độc tố
NXB	Nhà xuất bản
TCVSCP	Tiêu chuẩn vệ sinh cho phép
TMH	Tai mũi họng
WHO	World Health Organization (Tổ chức Y tế thế giới)

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1 Đặc trưng và tác hại nghề nghiệp trong lao động nông nghiệp	3
1.2 Các bệnh thường gặp của nhà nông	5
1.2.1. Say nóng (<i>hội chứng quá nhiệt cấp</i>)	5
1.2.2. Say nắng (<i>bệnh xạ nhiệt</i>)	6
1.2.3. Ảnh hưởng của khí NH ₃	6
1.2.4. Ảnh hưởng của H ₂ S	7
1.2.5. Vi sinh vật trong không khí	8
1.3 Những bệnh vật nuôi lây sang người và cách phòng chống	9
1.3.1. Bệnh đóng dấu lợn	9
1.3.2. Bệnh E.Coli	10
1.3.3. Bệnh lao	11
1.3.4. Bệnh do liên cầu khuẩn	11
1.3.5. Bệnh Listeriosis	12
1.3.6. Bệnh Salmonellosis	13
1.3.7. Bệnh than	13
1.4 Bệnh ở vật nuôi truyền sang người do ký sinh trùng	14
1.4.1. Bệnh sốt hồi quy	14
1.4.2. Bệnh sán lá ruột lợn	15
1.5 Bệnh ở vật nuôi truyền sang người do virus	15
1.5.1. Bệnh dại ở động vật	15
1.5.2. Bệnh cúm gà	16
1.6 Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước	17

1.6.1. Nghiên cứu ở nước ngoài	17
1.6.2. Nghiên cứu trong nước	17
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1 Đối tượng	21
2.2 Địa điểm và thời gian nghiên cứu	21
2.2.1. Địa điểm	21
2.2.2. Thời gian nghiên cứu	22
2.3 Phương pháp nghiên cứu	22
2.3.1. Phương pháp	22
2.3.2. Cỡ mẫu và chọn mẫu	22
2.3.3 Kỹ thuật nghiên cứu	22
2.4 Chỉ tiêu nghiên cứu	23
2.4.1. Thông tin chung về đối tượng nghiên cứu	23
2.4.2. Các chỉ số về bệnh tật của người chăn nuôi lợn	23
2.4.3. Các chỉ số về yếu tố liên quan tới sức khỏe người lao động	25
2.5 Xử lý số liệu	26
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	27
3.1 Thông tin chung về đối tượng nghiên cứu	27
3.2 Tình hình bệnh trạng ở người chăn nuôi lợn	30
3.3 Một số yếu tố liên quan đến một số bệnh thường gặp ở người chăn nuôi lợn	36
Chương 4: BÀN LUẬN	43
4.1 Thông tin chung về đối tượng nghiên cứu	43
4.2 Tình hình bệnh thường gặp ở người chăn nuôi lợn	45
4.3 Một số yếu tố liên quan đến các bệnh thường gặp	51
KẾT LUẬN	59
KIẾN NGHỊ	61

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Nội dung	Trang
Biểu 3.1. Đặc điểm giới tính người chăn nuôi lợn	27
Biểu 3.2. Trình độ học vấn của người chăn nuôi lợn	27
Biểu 3.3. Nghề nghiệp khác của người chăn nuôi lợn	28
Biểu 3.4. Đặc điểm tuổi nghề người chăn nuôi lợn	28
Biểu 3.5. Đặc điểm tuổi đời người chăn nuôi lợn	29
Biểu 3.6. Tỷ mắc bệnh chung theo tuổi đời của người chăn nuôi lợn	29

DANH MỤC BẢNG

Nội dung	Trang
Bảng 3.1. Cơ cấu bệnh tật ở người chăn nuôi lợn	30
Bảng 3.2. Tỷ lệ mắc bệnh TMH theo giới, tuổi đời của người chăn nuôi lợn	30
Bảng 3.3. Tỷ lệ mắc bệnh TMH theo tuổi nghề của người chăn nuôi lợn	31
Bảng 3.4. Tỷ lệ mắc bệnh da liễu theo giới, tuổi đời của người chăn nuôi lợn	31
Bảng 3.5. Tỷ lệ mắc bệnh da liễu theo tuổi nghề của người chăn nuôi lợn	32
Bảng 3.6. Tỷ lệ mắc bệnh hô hấp theo giới, tuổi đời của người chăn nuôi lợn	33
Bảng 3.7. Tỷ lệ mắc bệnh hô hấp theo tuổi nghề của người chăn nuôi lợn	33
Bảng 3.8. Tỷ lệ mắc bệnh tiêu hoá theo giới, tuổi đời của người chăn nuôi lợn	34
Bảng 3.9. Tỷ lệ mắc bệnh tiêu hoá theo tuổi nghề của người chăn nuôi lợn	35
Bảng 3.10. Liên quan giữa vị trí đặt chuồng lợn so với nhà ở và bệnh TMH	36
Bảng 3.11. Liên quan giữa cách xử lý phân gia súc và bệnh TMH	36
Bảng 3.12. Liên quan giữa sử dụng khẩu trang và bệnh TMH	37
Bảng 3.13. Liên quan giữa vị trí đặt chuồng lợn so với nhà ở và bệnh da liễu	38
Bảng 3.14. Liên quan giữa cách xử lý phân gia súc và bệnh da liễu	38
Bảng 3.15. Liên quan giữa sử dụng bảo hộ lao động và bệnh da liễu	39
Bảng 3.16. Liên quan giữa vị trí đặt chuồng lợn so với nhà ở và bệnh hô hấp	39
Bảng 3.17. Liên quan giữa cách xử lý phân gia súc và bệnh hô hấp	40
Bảng 3.18. Liên quan giữa sử dụng khẩu trang và bệnh hô hấp	40
Bảng 3.19. Liên quan giữa vị trí đặt chuồng lợn so với nhà ở và bệnh tiêu hoá	41
Bảng 3.20. Liên quan giữa cách xử lý phân gia súc và bệnh tiêu hoá	42
Bảng 3.21. Liên quan giữa sử dụng bảo hộ lao động và bệnh tiêu hoá	42

ĐẶT VẤN ĐỀ

Nông nghiệp và nông thôn không những có vai trò quan trọng đối với các nước đang phát triển mà còn quan trọng đối với tất cả các nước khác trên thế giới. Chăn nuôi và trồng trọt, đặc biệt là chăn nuôi gia súc, gia cầm đã góp phần xoá được đói, giảm được nghèo ở nhiều khu vực. Trong giai đoạn hiện nay vấn đề nông nghiệp, nông thôn và nông dân đang được Đảng và Nhà nước ta hết sức quan tâm và chú trọng, nghị quyết Trung ương VII ra đời như thổi thêm một luồng gió mới cho nông nghiệp, nông thôn và nông dân Việt Nam. Trong nông nghiệp chăn nuôi là một ngành cơ bản không thể tách rời. Tuy nhiên người lao động nông nghiệp nói chung và lao động chăn nuôi nói riêng cũng luôn phải đối mặt với nhiều vấn đề về môi trường và sức khoẻ.

Có nhiều chứng bệnh hoặc bệnh truyền nhiễm ở người có liên quan đến chăn nuôi gia súc, gia cầm. Hiện nay tỷ lệ các bệnh dịch lây từ gia súc, gia cầm như cúm gia cầm, nhiễm trùng, nhiễm độc, lợn tai xanh đang trở thành mối quan ngại của nhiều nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam [3], [4], [6]. Ở một số nước trên thế giới, vấn đề này không được giải quyết triệt để nên đã gây nhiều tác hại, tác động nghiêm trọng, ảnh hưởng xấu đến sức khoẻ cộng đồng. Việt Nam là một nước có nền kinh tế nông nghiệp khá phát triển, tỷ lệ các hộ gia đình có chuồng trại chăn nuôi gia súc, gia cầm nhiều, hơn nữa trong quá trình phát triển kinh tế xã hội, số lượng các trang trại cũng ngày một nhiều hơn. Đây có thể là một trong những nguyên nhân gây nên nhiều bệnh lây truyền hoặc gia tăng một số bệnh thường gặp đối với cộng đồng nếu vấn đề vệ sinh lao động không được giải quyết đúng quy trình và đảm bảo an toàn [44].

Ở nước ta sản xuất nông nghiệp trong đó có chăn nuôi đang là nền tảng kinh tế xã hội của các tỉnh miền núi phía Bắc. Chăn nuôi quy mô nhỏ là mô hình thường gặp vì đã mang lại nhiều lợi ích cho nông dân. Tuy nhiên chăn

nuôi quy mô nhỏ cũng chứa ẩn nhiều nguy cơ đối với sức khỏe cộng đồng. Một số nghiên cứu tại một số khu vực chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình ở các huyện Phú Bình, Phổ Yên, Thành phố Thái Nguyên, đã cho thấy sự gia tăng tỷ lệ của nhiều bệnh: tai mũi họng, hô hấp, tiêu hóa, da và niêm mạc. Tuy nhiên các nghiên cứu về bệnh trạng và các yếu tố ảnh hưởng ở người chăn nuôi lợn còn ít và chưa có hệ thống. Vì vậy chúng tôi nghiên cứu đề tài "***Thực trạng một số bệnh và yếu tố liên quan ở người chăn nuôi lợn quy mô nhỏ tại xã Kha Sơn - Phú Bình - Thái Nguyên***"

Nhằm hai mục tiêu:

1. Mô tả thực trạng bệnh thường gặp ở người chăn nuôi lợn quy mô nhỏ tại xã Kha Sơn - Phú Bình - Thái Nguyên.

2. Tìm hiểu một số yếu tố liên quan tới bệnh thường gặp ở người chăn nuôi lợn tại khu vực nghiên cứu nói trên.